

ABA-NOVÁK VILMOS (1894-1941)
Lacikonyha
(Parasztmulatság), 1933 körül

Tempera, fa, 50x59,5 cm
 Jelezve jobbra lent: Aba-Novák

Kezdő ár: 6 000 000 Ft / 19 355 EUR

Becsérték: 10 000 000 – 15 000 000 Ft
 Estimated value: 32 258 – 48 387 EUR

Aba-Novák Vilmos szolnoki műtermében, 1930-as évek

Aba-Novák Vilmos: Szolnoki lacikonyha, magántulajdon

HÁTOLDALON:

- 2 db köszönőlevél dr. Halasy Nagy Endre főorvosnak a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatójától, Pogány Ö. Gábertől a kép kölcsönzéséért (I. kelt: 1962. november 9., iktató szám: 863-160/1962; II. kelt: 1963. február 15., iktató szám: 863-913/1962)

PROVENIENCIA:

- egykor dr. Halasy Nagy Endre gyűjteményében

KIÁLLÍTVA:

- Aba-Novák Vilmos emlékkiállítás. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1962, katalógus: 118.
- Aba-Novák Vilmos emlékkiállítás. Damjanich János Múzeum, Szolnok, 1963. november – december
- Aba-Novák „A barbár zseni”. Modern és Kortárs Művészeti Központ (MODEM), Debrecen, 2008. április 21. – július 6.
- Vilmos Aba-Novák (1894-1941). Wystawa malarstwa, Centralne Biuro Wystaw Artystycznych, Varsó (Warszawa), 1963. március – április
- Vilmos Aba-Novák (1894-1941). Národní Galerie, Palác Kinských, Prága (Praha), 1963. május – június
- Vilmos Aba-Novák (1894-1941). Vychodoslovenská Galéria, Kassa (Kosice) 1963. július – augusztus

REPRODUKÁLVA:

- Supka Magdolna: Aba-Novák Vilmos. Corvina Kiadó, Budapest, 1971, 49. kép
- Molnos Péter: Aba-Novák. Népszabadság Könyvek, Budapest, 2008, 53. oldal

Az 1930-as évekre ritka szerencsés konstelláció következett be Aba-Novák pályáján, amikor a szolnoki nyarakon egymásra talált a már 1913-as művésztelapi tanulói időszakában megismert alföldi népelet témája az 1929-30-as Római Iskolás időszakában kidolgozott dekoratív-expresszív stílusával. Az intenzív színek által mozgásban tartott, bábfigurákká stilizált alakokat felvonultató színpadyszerű képalakítás számára a tömegjelenetek bizonyultak a legalkalmasabb matériának. Így kerültek előtérbe a vásárok, búcsúk, szüreti mulatságok jelenetei. A kontrasztos színvilág és fénydinamika rendkívül alkalmas eszközzé vált a felfokozott érzelmek és a kaleidoszkopszerűen kavargó, egymásra torlódó alak-, forma- és cselekménydarabkák ábrázolásához.

A dinamikus táncjelenetek mellett külön egységet alkotnak a lacikonyhás, kocsmázó képek. Az egész heti létfenntartó küzdelem után fellazult életöröm itt a passzivitással, evés-ivással ünnepli magát. A pihenés farsangját ülő parasztok sátorponyvák alatt, padokon szorulnak egymáshoz, vállt vállnak vetve, tömeggé tömörödve. A maszkyszerű arcok és a gesztikuláló kezek pantomimje az evésen és iváson túl az évődés, udvarlás, adomázás, éneklés, főzés vagy pusztna a bábmozgás szituációit tolmácsolják. Ahol ennyi a portéka, ott minden látványosság, maguk a nézők is. Azonban a villogó színek, a mély árnyékok és az éles szögek a bábuszerű emberek duhaj mulatságát baljós féktelenséggel vegyítik. A paprikafűzérként felfűzött alakok sora marionettként ágál, mozdul, akár egy középkori haláltánc-jeleneten.

A Parasztmulatságon is a középtér színpadára zsúfolt üldögélő alakok csoportját látjuk egy lacikonyha sátrában, amint mozgékony foltjuk a ponyvák síkjára vetül pergő filmként vagy vásári plakátként. A fekete sötétjéből előbújó, a szürkék hátyájából kibábozódó kék, sárga, piros színek élénkebbnek, de egyben túlszínezett álombéli vagy túlvilági látomásnak hatnak.

A figurák és formák káoszában a sátor ácsszerkezete, oszlopai és gerendázata szabnak rendet. Az éles szögek, merőlegesek, eltolt tengelyek többszörösen keretezik a jelenetet, így szintén fokozzák a mozgásérzetet, mintha egymáson elcsúsztatott színezett üveglapokat látnánk. Kevésbé direkt, de épp ilyen meghatározó módon foglalt síkidomba a lacikonyhás társaság: alakjuk köré sarkára állított rombusz rajzolható az előtér sámlíjának mintájára. A geometrikus és organikus tagolás, a síkszerű és plasztikus formák, a fények és árnyékok, a szürke és színes foltok, a kemény váltások és puha átmenetek kontrasztjában rend és káosz küzdelme nyilvánul meg, ahogy tudat és ösztön harcol örökké az emberben is.

Marosvölgyi Gábor

